

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 379)

Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Arasında Dostluk, İyi Komşuluk, İşbirliği ve Güvenlik Antlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/417)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-345/04561

23.6.1992

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 26.5.1992 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Arasında Dostluk, İyi Komşuluk, İşbirliği ve Güvenlik Antlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi birlikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Süleyman Demirel

Başbakan

GEREKÇE

Bulgaristan'daki demokratikleşme süreci sonucu ikili ilişkilerimizde başlayan olumlu gelişmeler çerçevesinde 5 Aralık 1991 tarihinde Bulgaristan Dışişleri Bakanı Stoyan Ganev'in ülkemizi ziyareti ve 30-31 Mart 1992 tarihlerinde Dışişleri Bakanı Sayın Hikmet Çetin'in Bulgaristan'ı ziyaretleri sırasında hazırlıkları tamamlanan "Dostluk, İyi Komşuluk, İşbirliği ve Güvenlik Anlaşması" Bulgaristan Başbakanı Filip Dimitrov'un ülkemizi ziyareti sırasında 6 Mayıs 1992 tarihinde Sayın Başbakanımız ve Bulgaristan Başbakanı tarafından imzalanmıştır.

İki ülke arasında ilk "Dostluk Anlaşması" 18 Ekim 1925 tarihinde Ankara'da imzalanmıştır. "İyi Komşuluk ve İşbirliği Deklarasyonu" başlığını taşıyan ikinci anlaşma ise 3 Aralık 1975 tarihinde Sofya'da imzalanmıştır.

6 Mayıs 1992 tarihinde iki ülke Başbakanları tarafından imzalanan bu üçüncü Antlaşmanın iki ülke ilişkilerini karşılıklı dostluk, işbirliği ve iyi komşuluk esaslarına dayandırmak yanında bir de güvenlik boyutu bulunmaktadır.

Bu Antlaşmaya göre iki ülke silahsızlanma, ekonomi, sanayi, ticaret, bilim ve teknoloji alanlarında işbirliğini artırmayı taahhüt etmekte, ayrıca aralarında geçmişten kalan sosyal ve insani sorunlar dahil bütün sorunların çözülmesi yükümlülüğü altına girmektedirler. Anlaşmanın hükümlerine göre taraflar karşılıklı ilişkilerinde kuvvet kullanmayacaklar, birbirlerine hasmane ve dost olmayan tutum ve davranışlarda bulunmayacaklar, uluslararası terörizm, örgütlenmiş suçlar ve kaçakçılıkla mücadelede ortak hareket edeceklerdir.

Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti arasındaki ilişkileri yeni bir anlayışla karşılıklı güven ve ortak çıkarlar doğrultusunda daha da geliştirilmesi açısından önem taşıyan bu Antlaşmanın, Balkanlarda barışın tesisi ve işbirliğinin artırılmasına da katkıda bulunacağına inanılmaktadır.

Antlaşma maddelerinin içeriği özetle aşağıda sunulmuştur :

DİBACE

Birleşmiş Milletler Yasası ve AĞİK Sürecinde kabul edilen tüm belgelere atıfla iki ülke arasında ilişkilerin geliştirilmesi hususundaki siyasi irade vurgulanmaktadır.

Madde 1 — İki ülkenin münasebetlerini karşılıklı güven, işbirliği ve ortak yarar temellerinde siyasi bağımsızlık, egemenlik ve toprak bütünlüğüne saygı, içişlerine karışmama ilkelerine dayalı olarak etkin biçimde geliştirmeleri azmi teyid edilmektedir.

Madde 2 — Taraflar arasında mevcut sosyal, insanî ve emlak sorunları dahil bütün sorunları çözme kararlığını belirtmektedir.

Madde 3 — Taraflar karşılıklı ilişkilerinde kuvvet kullanmamayı ve aralarında doğabilecek uyumsuzlukları barışçı yöntemlerle çözmeyi taahhüt etmektedirler.

Madde 4 — İki ülke birbirlerine hasmane dost olmayan davranışlarda bulunmayacaklarını yekdiğerinin aleyhine olabilecek bilgilerin yayılmasından kaçınacaklarını, topraklarının yekdiğerine karşı faaliyetlerde kullanılması için vermeyeceklerini belirtmektedirler.

Madde 5 — Taraflar silahların kontrolü ve silahsızlanma alanındaki çabaları arasında uyum sağlamak amacıyla danışmalarda bulunacaklarını teyid etmektedirler.

Madde 6 — Taraflar, ikili ve bölgesel ilişkilerinde saldırmazlık prensibini temel alarak, birbirlerine karşı silahlı kuvvetlerini kullanmayacaklarını ve taraf oldukları uluslararası anlaşmalar uyarınca askerî konularda bilgi teatisinde bulunacaklarını taahhüt etmektedirler.

Madde 7 — İki ülke arasında 20 Aralık 1991 tarihli Sofya Belgesi ile başlatılan güvenlik artırıcı önlemlere dair işbirliğinin sürdürüleceği ifade edilmekte ve uluslararası forumlarda işbirliği yapılması öngörülmektedir.

Madde 8 — Taraflar, yekdiğerinin saldırıya uğraması veya güç kullanma tehdidinde maruz kalması halinde tarafsız kalmayı taahhüt etmekte ve böyle bir durumda alınacak tedbirler konusunda taraflardan birinin diğerk akit tarafla istişare talebinde bulunabileceği kaydedilmektedir.

Madde 9 — İki ülkenin, aralarındaki ekonomik, sınaî, ticarî, bilimsel ve teknolojik ilişkilerin uzun vadeli olarak geliştirilmesi için gerekli önlemleri alacakları belirtilmektedir.

Madde 10 — Ekonomik, bilimsel ve teknik alanlarda bilgi ve deneyim değışimi ile düzenli danışmaların teşvik edileceği vurgulanarak, bu tür çatışmaların bölgesel düzeyde de geliştirilmesine çaba gösterileceği belirtilmektedir.

Madde 11 — Nükleer enerji gibi yüksek teknolojiler konusunda işbirliği öngörülmektedir.

Madde 12 — Balkanlar ve Karadeniz'in çevresel korunması konusunda ikili ve bölgesel işbirliğinin artırılmasına gayret edileceği kaydedilmektedir.

Madde 13 — Taraflar, kültür, eğitim, sağık ve spor alanlarında işbirliğini etkin şekilde geliştireceklerini teyid etmektedirler.

Madde 14 — Basın ve yayın alanlarındaki işbirliğinin geliştirilmesi ve haber ajansları, radyo ve televizyon kuruluşları arasındaki temasların artırılmasının özendirileceği vurgulanmaktadır.

Madde 15 — Uluslararası terörizme, sahte para basımına, örgütlenmiş suçlara, silah, uyuşturucu madde, tarihi eser kaçakçılığına karşı mücadelede işbirliği yapılacağı ifade edilmektedir.

Madde 16 — Parlamentolararası ilişkilerin geliştirilmesinin taşıdığı özel öneme atıfta bulunulmaktadır.

Madde 17 — Tarafların ikili münasebetlerin her konuda ve her düzeyde geliştirilmesini teminen fikir teatisinde bulunabilmek amacıyla istişareler tertipleyecekleri ve Dışişleri Bakanlarının yılda en az bir kez bir araya gelecekleri belirtilmektedir.

Madde 18 — Hükümetlerarasında gerektiğinde doğrudan bağlantı kurulması amacıyla başkentler arasında özel bir haberleşme hattı kurulacağı kaydedilmektedir.

Madde 19 — Antlaşmanın herhangi bir devlete karşı olmadığı ve tarafların mevcut ikili veya çok taraflı anlaşmalardan doğan hak ve vacibelerini etkilemeyeceği belirtilmektedir.

Madde 20 — Onay, yürürlük, süre (20 yıl) ve fesih kuralları belirlenmektedir.

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu.

16.11.1993

Esas No. : 1/417

Karar No. : 2

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Arasında Dostluk, İyi Komşuluk, İşbirliği ve Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 27.10.1993 Tarihli 2. Birleşiminde Başbakanlık ve Dışişleri Bakanlığı temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti arasında ilişkilerin yeni bir anlayışla karşılıklı güven ve ortak çıkarlar doğrultusunda daha da geliştirilmesi açısından önem taşıyan bu Antlaşmanın, Balkanlarda barışın tesisi ve işbirliğinin artırılmasına da katkıda bulunacağına inanılan anlaşmanın onaylanmasına dair tasarı, Komisyonumuzca uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurul'un onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Erdal İnönü
İzmir
Sözcü
Yüksel Yalova
Aydın
Üye
Tunç Bilget
Aydın
Üye
Şerif Ercan
Edirne

Başkanvekili
Fethi Akkoç
Bursa
Üye
Sait Kemal Mimaroğlu
Ankara
Üye
İsmet Sezgin
Aydın
Üye
A. Cemil Tunç
Elazığ

Üye
Engin Güner
İstanbul

Üye
Leyla Yeniay Köseoğlu
İstanbul

Üye
Algan Hacaloğlu
İstanbul
Üye
Ahmet Dökülmez
Kahramanmaraş
Çekimser

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Arasında Dostluk, İyi Komşuluk, İşbirliği ve Güvenlik Antlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 6 Mayıs 1992 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti Arasında Dostluk, İyi Komşuluk, İşbirliği ve Güvenlik Antlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

S. Demirel

Başbakan

Devlet Bakanı ve Başbakan Yrd.

Prof. E. İnönü

Devlet Bakanı V.

Şerif Ercan

Devlet Bakanı

İ. Töz

Devlet Bakanı

Prof. T. Akyol

Devlet Bakanı

O. Kılıncıoğlu

Devlet Bakanı

Ö. Barutçu

Devlet Bakanı

E. Şahin

Devlet Bakanı

M. Batallı

Millî Savunma Bakanı

N. Ayaz

Dışişleri Bakanı V.

E. Ceyhan

Millî Eğitim Bakanı

K. Töptan

Sağlık Bakanı

Y. Aktuna

Tarım ve Köy İşleri Bakanı

N. Cevheri

Sanayi ve Ticaret Bakanı

M. T. Köse

Kültür Bakanı

D. F. Sağlar

Orman Bakanı

V. Tandır

Devlet Bakanı

C. Çağlar

Devlet Bakanı

E. Ceyhan

Devlet Bakanı

A. Gönen

Devlet Bakanı

G. Ergenekon

Devlet Bakanı

M. Kahraman

Devlet Bakanı

M. A. Yılmaz

Devlet Bakanı

Ş. Ercan

Adalet Bakanı

M. S. Oktay

İçişleri Bakanı

İ. Sezgin

Maliye ve Gümrük Bakanı

S. Oral

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Prof. O. Kumbaracıbaşı

Ulaştırma Bakanı

Y. Töpcü

Çalışma ve Sos. Güvenlik Bakanı

M. Moğultay

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

E. Faralyalı

Turizm Bakanı

Prof. A. Ateş

Çevre Bakanı

B. D. Akyürek

DIŐIŐLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti İle Bulgaristan Cumhuriyeti Arasında Dostluk, İyi Komşuluk, İşbirliği ve Güvenlik Anlaşmasının Onaylanması Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE BULGARİSTAN CUMHURİYETİ ARASINDA DOSTLUK, İYİ KOMŞULUK, İŞBİRLİĞİ VE GÜVENLİK ANTLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti,

— Birleşmiş Milletler Yasası'nın amaç ve ilkelerine, Helsinki Nihai Senedine, Yeni bir Avrupa için Paris Yasasına, Avrupa Konvansiyonel Kuvvet Anlaşması'na, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı sürecinde kabul edilen diğer belgelere ve uluslararası hukuk kapsamında kabul edilen ilke kurallara sadakatla bağlılıklarını teyid ederek,

— Avrupa Kıta'sında bütünlüşme sürecinin hızlandırılması, dostluk ve işbirliği ortamının daha da güçlendirilmesi için çabaların sürdürülmesi gereğine inararak ve bu çabalara kendi katkılarını yapma azim ve kararlılığını açıklayarak,

— Balkanlar bölgesinde istikrar ve güvenliğin, ikili ilişkilerde ve uluslararası faaliyetlerde cepheleşmeye değil, karşılıklı çabalarla güven ve güvenliğin yerleşmesine, ayrımcılığın her şekil ve tezahürünün ortadan kalkmasına dayanabileceği anlayışı ile hareket ederek,

— Genel Avrupa Güvenlik ve İşbirliği süreci çerçevesinde, Balkanların kalıcı bir barış ve anlayış bölgesine dönüştürülmesi sorumluluğunun bilincinde olarak,

— İstikrarlı dostluk ve iyi komşuluk ilişkilerinin süratle geliştirilmesinin, uluslarının köklü menfaatlerine uygun olduğu ve bölgede ve Avrupa'da barış ve huzurun temel unsurlarını teşkil ettiği gerçeğinden emin olarak,

— Demokratizasyon süreciyle, geçmişte ülkeleri arasındaki ilişkilerin gelişmesini engelleyen unsurlardan ve bunlardan kalan izlerden hızla arındırılmakta olduğuna inanarak,

— Temel insan haklarının ve özgürlüklerinin, genel Avrupa mirasının bir bölümü olarak büyük önem taşıdığını ve bunlara saygı gösterilmesinin ülkeleri arasında dostane ilişkilerin tesisindeki önemini gözönünde bulundurarak,

— İki ülkenin imzaladıkları veya taraf oldukları ikili veya çok taraflı antlaşma, anlaşma ve diğer belgelere tümüyle uyma hususundaki kararlılıklarını belirterek,

— İki ülke arasındaki anlayış, iyi komşuluk ve işbirliği ilişkilerinin kalıcı bir temel üzerinde düzenlenmesi ve geliştirilmesi kararlılığı ile

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır :

Madde I

Türkiye Cumhuriyeti ve Bulgaristan Cumhuriyeti birbirlerini dost devlet kabul ederler ve aralarındaki ilişkileri karşılıklı güven, işbirliği ve iyi komşuluk temellerine dayandırırılar.

Taraflar, ilişkilerini, birbirlerinin bağımsızlığına, egemenliğine, toprak bütünlüğüne, sınırların dokunulmazlığına saygı, içişlerine karışmama, hak eşitliği ve ortak yarar ilkelerine dayalı olarak her alanda etkin biçimde geliştirmek karar ve azimlerini teyid ederler.

Madde II

Taraflar, sosyal, insanî ve emlak sorunları dahil, aralarında mevcut bütün sorunları çözecek bundan böyle ilişkilerini, bu Antlaşma hükümlerinde yer alan ilkeler çerçevesinde kalıcı dostluk, karşılıklı güven, işbirliği ve iyi komşuluk temelinde düzenlemek ve geliştirmek hususunda kararlıdırlar.

Madde III

Taraflar, karşılıklı ilişkilerinde, kuvvet kullanmamayı veya kuvvet kullanma tehdidinde bulunmamayı, aralarında doğabilecek uyumsuzlukları, uluslararası barışı, güvenliği ve adaleti tehdit etmeyecek şekilde barışçı yöntemlerle çözmeyi taahhüt ederler.

Madde IV

Türkiye Cumhuriyeti ve Bulgaristan Cumhuriyeti, birbirlerine hasmane ve dost olmayan tutum ve davranışlarda bulunmayacaklar ve bu nevi hareketleri teşvik etmeyeceklerdir.

Taraflar aralarında iyi komşuluk ilişkilerine doğrudan veya dolaylı olarak zarar veren ve diğeri için nefret ve kötü imaj yaratan tutum ve hareketlerden ve yekdiğerinin aleyhine bilgilerin yayılmasından kaçınacaklardır.

Taraflar, topraklarını yekdiğerine karşı saldırı amacıyla veya yıkıcı, bölücü veya karşı tarafın huzur ve güvenliğini tehdit edici faaliyette bulunan teşkilat ve gruplar tarafından kullanılmasına izin vermeyeceklerdir.

Madde V

Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti, uygulanması etkili bir şekilde denetlenebilen anlaşmaların yapılması suretiyle silahların kontrolü ve silahsızlanma sürecinin uluslararası güvenliğin korunması ve güçlendirilmesine katkıda bulunduğu hususundaki ortak görüşlerini teyid ve bu alandaki çabaları arasında uyum sağlamak amacıyla danışmalarda bulunmayı kabul ederler.

Taraflar, ortak sınırlarını, barış, dostluk, güvenlik ve iyi komşuluk sınırları olarak korumak konusundaki azim ve kararlılıklarını teyid ederek, bölgesel güvenlik önlemlerinin şekillenmesi ve gerçekleşmesi hususunda işbirliği yapacaklardır.

Madde VI

Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti ikili ilişkilerinde ve diğerk devletlerle olan münasebetlerinde saldırmazlık prensibini temel ilke olarak, hiçbir zaman ve şart altında kendi silahlı kuvvetlerini birbirlerine karşı ilk olarak kullanmayacaklarını teyid ederler.

Taraflar, askerî doktrinlerine savunma niteliği kazandırmak için önlemler alacaklar ve askerî alanda açıklık ve şeffaflığı daha da artırmak üzere taraf oldukları mevcut uluslararası anlaşmalar ve belgeler uyarınca yek diğerkinin ülkesine yakın bölgelerdeki faaliyetler ve silahlı kuvvetlerinin bünyesindeki yapısal değişiklikler hakkında mutad yollardan bilgi teatisinde bulunacaklardır.

Taraflar, iki komşu ülke arasında karşılıklı güvenin tesisine ve aralarındaki işbirliğine yönelik verimli şartların sağlanmasına katkıları nedeniyle Savunma Bakanlıkları ve askerî makamlar arasındaki ilişkilere özel önem verirler.

Madde VII

Taraflar, güvenlik artırıcı önlemlere dair uluslararası anlaşmaların önemli rolünü göz önünde bulundurarak, bu anlaşmalar çerçevesinde, müşterek sınırlarına yakın bölgedeki güven, güvenlik ve istikrar ile ilgili tüm engellerin ortadan kaldırılmasını sağlamaya yönelik somut ve etkin tedbirler üzerinde mutabakata varmak amacıyla, 20 Aralık 1991 tarihli Sofya Belgesi ile başlatılan işbirliğini sürdürecektirler.

Avrupa Konvansiyonel Kuvvet Anlaşması'nın, silahsızlanma ve silahların kontrolünün barış, istikrar ve güven artırma sürecine yaptığı önemli katkıyı gözönünde bulunduran Taraflar, bu alanda uluslararası forumlarda katıldıkları müzakerelerde danışma ve işbirliği yapacaklardır.

Madde VIII

Taraflardan birinin üçüncü bir devlet veya devletler tarafından doğrudan veya dolaylı saldırıya uğraması veya güç kullanma tehdidinde maruz kalması durumunda, diğerk taraf hiçbir şekilde ve hiçbir vesileyle, saldırgan tarafa siyasî, askerî, manevi ve başkaca yardım ve destekte bulunmayacaktır.

Dış güçlerin, taraflardan birinin toprak bütünlüğünü, ulusal güvenliğini veya sınırlarının dokunulmazlığını ihlâl veya tehdit etmesi halinde veya böyle bir ihtimal doğduğunda, bundan kaynaklanabilecek tehlikeli bir gelişmeyi önlemek amacıyla, işbu Antlaşma hükümleri uyarınca, ortak güvenliğe hizmet sorumluluğu bulunan Avrupa kurumlarından ve mekanizmalarından yararlanması dahil olmak üzere, alınması gerekli tedbirler hususunda mutabakat sağlamak için, taraflardan biri, diğer Âkit Tarafla ivedi istişare talebinde bulunabilir.

Madde IX

Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Cumhuriyeti, aralarındaki ekonomik, sınıfl, ticarî, bilimsel ve teknolojik ilişkilerin uzun vadeli bir perspektifle geliştirilmesi hususunda mutabaktırlar.

Taraflar, bu amaçla, coğrafi yakınlıklarını da gözönünde bulundurarak, mal, hizmetler ve sermayenin iki ülke arasında geniş ve etkin dolaşımını sağlamak üzere uygun hukukî, ekonomik, malî ve ticarî şartları yaratacaklar, özellikle sanayi, tarım, turizm, ulaştırma, telekomünikasyon, enerji ve müteahhitlik hizmetleri alanlarındaki işbirliğini güçlendirecekler, ayrıca ülkelerinde ve üçüncü ülkelerde ikili ve çok taraflı ortak yatırım projelerini destekleyeceklerdir.

Madde X

Taraflar, ekonomik, bilimsel ve teknik alanlarda, aralarındaki bilgi ve deneyim değişimi ile düzenli danışmaları teşvik edecekler ve iki ülkenin bu alandaki potansiyel ve olanaklarının birbirlerine daha iyi tanıtılmasını ve değerlendirilmesini sağlamak üzere her düzeyde temasların artırılmasını destekleyeceklerdir.

Taraflar aralarında ve bölgelerindeki ekonomik, ticarî, bilimsel ve teknik işbirliğinin geliştirilmesine destek olacak koşulları yaratmak ve bölgede refah ve istikrarı arttırmak amacıyla, gayret sarfedeceklerdir.

Taraflar, ikili düzeydeki ekonomik, ticarî, teknik ve kültürel işbirliği çalışmalarını, bölgesel düzeyde gerek Balkan İşbirliği süreci, gerek Karadeniz Ekonomik İşbirliği Projesi çerçevesinde de geliştirmeye çaba göstereceklerdir.

Madde XI

Taraflar bilimsel alanda olduğu gibi, barışçı amaçlarla kullanılan nükleer enerji de dahil olmak üzere, yüksek teknolojilerde işbirliğinin geliştirilmesine destek sağlayacaklardır. Özellikle, meydana gelebilecek nükleer bir kaza halinde süratle birbirlerine bilgi verecekler ve nükleer tesislerin güvenlik ve çalışmaları hakkında bilgi teatisinde bulunacaklardır.

Madde XII

Taraflar, çevrenin korunmasına ilişkin sorunların küresel öneminin bilincinde olarak, Balkanlar bölgesinin ve Karadeniz'in çevresel korunmasına öncelik vermekte ve bu amaçla ikili planda veya üçüncü ülkelerle başlatılmış olan işbirliğinin artırılması amacıyla gayret sarfetmeyi taahhüt etmektedirler.

Madde XIII

Âkit Taraflar, kültür, eğitim, sağlık ve spor alanlarında işbirliğini geliştireceklerdir. Bir kültür anlaşması imzalanması ve kültür programları üzerinde mutabakat sağlamak amacıyla gayret sarfedeceklerdir.

Taraflar, iki ülkenin kültür kurumları, sanatçı dernekleri, öğretim kurumları, basın mensupları, haber merkezleri, televizyon ve radyo kuruluşları, spor kulüpleri, gençlik örgütleri, dostluk dernekleri ve diğer sosyal ve kültürel kurumları arasında doğrudan temasları teşvik edecek ve kolaylaştırıcı önlemleri alacaklardır.

Madde XIV

Taraflar her türlü enformasyonun daha geniş ve özgür biçimde yayılımını sağlamak yolundaki çabalarını arttırmayı ve buna bağlı olarak basın ve yayın alanlarındaki işbirliğini, çağdaş haberleşme yöntemlerinin kablo ve uydu sistemleri gibi olanaklarından da yararlanmak suretiyle, teşvik etmeyi ve geliştirmeyi taahhüt ederler. Bu çerçevede Taraflar, karşılıklılık ilkesi uyarınca ülkelerindeki Haber Ajansları, Radyo ve Televizyon Kuruluşları arasında işbirliğini de özendirme ve yoğunlaştırmayı önerirler.

Madde XV

İki taraf, uluslararası terörizme, sahte para basımına, örgütlenmiş suçlara, silah, uyuşturucu madde, tarihi, kültürel ve diğer kıymetli eser kaçakçılığına karşı mücadelede işbirliği yapacaklardır.

Madde XVI

Taraflar, Parlamentolar ve Parlamentolararası Dostluk ve Birlik grupları arasındaki ilişkilerin geliştirilmesine özel önem atfetmektedirler.

Madde XVII

Taraflar, işbu anlaşmanın gereklerini yerine getirmek ve ikili münasebetleri daha da geliştirecek önlemleri gözden geçirmek üzere ve her iki tarafı ilgilendiren tüm konular hakkında, her düzeyde fikir teatisinde bulunabilmek amacıyla düzenli olarak ve gerekli hallerde olağanüstü istişareler tertipleyeceklerdir.

Tarafların Dışişleri Bakanları, yılda en az bir kez ve dönüşümlü olarak taraflardan birinin ülkesinde biraraya geleceklerdir.

Madde XVIII

Arzu edilmeyen ve öngörülmemeyen olayların diğer tarafın bilgisine getirilip çözümlenmesi, taraflardan birinin bu olaylar karşısında ikili ve çok taraflı anlaşmalar çerçevesindeki tek taraflı uygulamaları hakkında diğer tarafa anında bilgi vermesi ve Hükümetler arasında doğrudan bağlantı kurulması amacıyla, Türkiye ve Bulgaristan başkentleri arasında özel bir haberleşme hattı kurulacaktır.

Madde XIX

İşbu Antlaşma herhangi bir devlete karşı değildir ve tarafların mevcut ikili veya çok taraflı anlaşmalardan doğan hak ve vebelerini hiçbir şekilde etkilemeyecektir.

Madde XX

İşbu Antlaşma Taraflarca onaylanacak ve onay belgelerinin teati edildiği tarihte yürürlüğe girecektir.

İşbu Antlaşma yirmi yıl süreli olup, Taraflardan birinin yürürlük süresinin dolmasından bir yıl önce yazılı olarak fesih bildiriminde bulunmaması halinde beşer yıllık sürelerle yürürlükte kalmaya devam edecektir.

Ankara'da, 6 Mayıs 1992 tarihinde, Türkçe ve Bulgarca dillerinde ikişer nüsha halinde ve her iki metin aynı ölçüde geçerli olmak üzere hazırlanmıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ADINA

BULGARİSTAN CUMHURİYETİ ADINA

Süleyman Demirel
Başbakan

Philip Dimitrov
Başbakan

